

**FIZIKA FANI DARSLARIDA O'QUVCHILARNI FIZIKA FANIGA OID
KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH****G'aniyeva Yulduzxon G'ofurjon qizi***Andijon viloyati Buloqboshi tumani 2-son politexnikumi fizika fan o'qituvchisi.*

Анотация: Maqolada muallif tomonidan fizika fani darslarida o'quvchilarni fizika faniga oid ko'nikmalarini shakllantirish masalasi yoritildi.

Калит сўзлар: fizika fani, pedagogik mahorat, malaka, ta'lim, fundamental fan, innovatsion, texnologiya, eksperimental.

Аннотация: В статье автор рассматривает проблему развития физических навыков учащихся на уроках физики.

Ключевые слова: физика, педагогическое мастерство, квалификация, образование, фундаментальная наука, инновационный, технология, экспериментальный.

Abstract: The author of the article discusses the issue of developing students' physical skills in physics lessons.

Keywords: physics, pedagogical skills, qualifications, education, fundamental science, innovative, technology, experimental.

KIRISH

Fizika fani tabiat qonuniyatlarini o'rganadigan fundamental fan sifatida nafaqat tabiiy hodisalarni tushunish va izohlashga xizmat qiladi, balki boshqa ilmiy yo'nalishlarning rivojlanishi uchun asosiy zamin yaratadi. Uning qamrovi va mazmuni universal bo'lib, tabiatning turli ko'rinishdagi hodisalarini yagona qonuniyatlar asosida tushuntirishga imkon beradi. Bu esa fizikaning nafaqat mustaqil fan sifatida, balki boshqa fanlar bilan uzviy aloqadorligini va o'zaro bog'liqligini ta'minlaydi.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2020-yil 29- dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasida quyidagi "Fizika va uni o'qitish metodikasini takomillashtirish masalalariga alohida etibor qaratib, 2021-yilda fizika va chet tillarini o'rganishni ustuvor yo'nalish etib belgilashni" taklif etganliklari misolida ham bu fanni o'qitishning naqadar dolzarbligini ko'rishimiz mumkin. Qolaversa Prezidentimizning 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-sonli O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida, 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmonlari, 2021-yil 19-martdagi "Fizika sohasidagi ta'lim sifatini oshirish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5032-son Qarorlari hamda mazkur faoliyatga oid boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda ham bu borada vazifalar belgilab berilgan. Bu qarorining qabul

qilinishi va unda fizika sohasida ta'lim sifatini tubdan oshirishga alohida e'tibor berilgani barcha fizika fani o'qituvchilari uchun quvonarli voqea bo'ldi.

Shu maqsadda kelgusi yilda ta'limning barcha bo'g'inlarida ushbu fanlarni o'qitish sifatini tubdan oshirish, ixtisoslashgan maktablar ochish, malakali pedagoglarni jalb etish kabi tizimli ishlar amalga oshiriladi" deb aytilgan. Bunga javoban biz pedagoglar fizika o'qitishni yangi sifat darajasiga chiqarishimiz kerak. Shu nuqtai nazardan respublikamizda ta'lim sohasida olib borilayotgan ishlar umumiy o'rta ta'lim maktablarida fizika o'qitish metodlarini yanada takomillashtirishni taqazo qilmoqda. Fizika o'qitishdagi muhim metodlardan biri eksperimental metodlar bo'lib, bunda namoyishli tajriba, laboratoriya ishlari va boshqalarni qo'yishni takomillashtirish zaruriyati borligini ko'rsatadi. Chunki amalda laboratoriya ishlari va namoyishli tajriba samarali tashkil etilmaydi.

Ma'lumki, fizika aniq lekin, shu bilan birga abstrakt tushunchalarga boy bo'lgan murakkab fandir. Darhaqiqat, fanda hal etilgan muammolar kelajak avlodga yetkazish uchun bevosita ta'lim jarayoniga ko'chiriladi. Jumladan, bu hol fizikada hal etilgan muammolarga ham taalluqli bo'lib, bu jarayondan quyidagi maqsadlar ko'zlanadi :

- birinchidan, o'quvchilarda inavatsion, kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish hamda ilmiy dunyoqarash va falsafiy mulohaza yuritish qobiliyatlarini rivojlantirish;
- ikkinchidan, ularga tabiatning fundamental qonunlarini ilmiy asosda tushuntirish hamda texnikada va turmushda foydalanilayotgan uskuna va vositalarning ishlash prinsipini tushuntiruvchi fizik jarayonlar haqida tasavvurlarni shakllantirish;
- uchinchidan, ta'lim jarayonida fizika faniga oid bilimlar, namoyish tajribalariga oid kompetensiyalarni rivojlantirish va eksperimental tajribalarni izchilligini ta'minlash orqali o'quvchilar bilimlarini chuqurlashtirish va ularni kelajakda ilmiy izlanishlar olib borishlari uchun mustahkam zamin yaratishdan iboratdir.

Masalan, 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasining to'rtinchi ustuvor yo'nalishi, xususan, ijtimoiy sohaga oid belgilangan vazifalar tarkibida ta'lim va fan sohasini rivojlantirishga oid

bandda quyidagi masalalar belgilab berildi:

- umumiy o'rta ta'lim sifatini tubdan oshirish, chet tillar, informatika, matematika, fizika, kimyo, biologiya kabi boshqa muhim va talab yuqori bo'lgan predmetlarni chuqurlashtirilgan tarzda o'rganish;
 - ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini rag'batlantirish, ilmiy va innovatsiya yutuqlarini amaliyotga joriy etishning samarali mexanizmlarini yaratish, oliy o'quv yurtlari va ilmiy-tadqiqot institutlari huzurida ixtisoslashtirilgan ilmiyekspperimental laboratoriyalar, yuqori texnologiya markazlari va texnoparklarni tashkil etish.
- Albatta, ushbu ustuvor vazifalarni bajarishdan asosiy maqsad jadal rivojlanayotgan

respublikamiz jahon hamjamiyatida o'z o'rnini topishi, ilmiy taraqqiyot va fan-texnika sohasidagi rivojlanishdan orqada qolmasligi uchun, zamon talabiga mos keladigan, raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash borasida chuqur o'ylangan islohotlarni amalga oshirishdir. Barchamizga ma'lumki bir necha bosqichli ta'lim tizimini joriy etishga qaratilgan "Ta'lim to'g'risida"gi qonun hamda Kadrlar tayyorlash milliy dasturi hujjatlari ta'lim tizimini keng isloh qilish, uzluksiz ta'lim tizimini barpo etish, ta'lim mazmunini tubdan yangilash va ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etdi. Bugungi kunga kelib umumiy o'rta ta'lim muassasalarida o'quvchi shaxsini rivojlantirish, kelajak hayotga tayyorlash, mehnat bozori talablariga mos keluvchi va inson o'zining butun hayoti davomida muvaffaqiyatli va samarali hayot kechirishini ta'minlovchi hayotiy ko'nikmalarni (kompetensiyalarni) rivojlantirishga yo'naltirilgan innovatsion ta'lim muhiti shakllanib tobora rivojlanmoqda. Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan yangi tahrirdagi Davlat ta'lim standartlari (DTS) asosida ta'lim mazmuni, ya'ni o'quv dasturlari, darslik, o'quv va metodik qo'llanmalar sifat jihatdan yangilandi. Ta'lim jarayonini tubdan isloh qilish yangi mazmundagi va zamon talabiga javob beradigan o'quv adabiyotlar, qo'llanmalarni yaratish va ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etishni taqozo etadi.

XULOSA

Hozirda ta'lim jarayonida ko'proq o'quvchilarni faollashtirish, amaliyotga asoslangan dars mashg'ulotlarini tashkil etishda, bundan buyon ta'lim jarayonining asosiy harakatlantiruvchi kuchi, ya'ni uning sub'ekti bu o'qituvchi emas, aksincha, o'quvchi bo'lishi lozimligiga asoslanilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. PQ-5032-сон 19.03.2021. Fizika sohasidagi ta'lim sifatini oshirish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida LEX.UZ.
2. G.I. Sayfullayeva , S.X. Mirzaqandova, N.T. Namozova "Maktab yoshidagi bolalarning mantiqiy fiklash qobiliyatini oshirish va uning ahamiyati" academic research in educational sciences volume 2 | ISSUE 6 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723 DOI: 10.24412/2181-1385-2021-6-1000-1003 .
3. G.I. Sayfullayeva S.X. Mirzaqandova, N.T. Namozova Fizik va astronomik kechalar №DGU 52252 30.05.2021.
4. Тураев.С.Ж. //Формирование научно-практических навыков студентов с привлечением к научному проекту № 1/1-f и применением технологий программирования.//Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования «Московский педагогический государственный университет» Преподаватель XXI век, 2018.
5. Г. И. Сайфуллаева, Ш. Б. Очилов Физика укитиш жараёнида укувчиларнинг физик тафаккурини ривожлантириш Профессор-укитувчилар ва

талабаларнинг XXVIII илмий-амалий конференция материаллари туплами.
Навоий. Май.

6. Г. И. Сайфуллаева, Ш. О. Тошпулатова Физика уқитишда инновацион методлардан фойдаланиш усуллари Республика илмий-амалий конференцияси тезислар туплами Бухоро 2016 .

